

zakon5.rada.gov.ua/laws/show/630_2014-%D0%BF?nreg=630_2014-%EF&find=1&text=%F2%E2%E0%E0%E8%ED&x=0&y=0#w11

3. Порядок проведення доклінічного вивчення лікарських засобів та експертизи матеріалів доклінічного вивчення лікарських засобів / Офіційний вісник України. – Офіц. вид. – 2010 р. – № 4. – С. 61. – (Нормативний документ Міністерства охорони здоров'я України. Наказ від 14.12.2009 № 944).
4. Про внесення доповнень до переліків і форм документів, що використовуються при атестації наукових і науково-педагогічних працівників. Наказ Вищої атестаційної комісії від 31.03.2005 р. № 130 (з0422-05); Закони України: інформаційно-правовий портал [Електронний ресурс] / Режим доступу до документу: <http://uazakon.com/documents/date/6t/pg/gcwxsf.htm>.
5. Порядок проведення науковими установами дослідів, експериментів на тваринах [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 01.03.2012 № 249. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0416-12>
6. Про Порядок видачі дозволу на проведення експериментів над тваринами [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 5 червня 2013 року № 686. Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MUS20973.html
7. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру [Електронний ресурс]. – № 2887 від 18.05.1991 р. – Режим доступу до ресурсу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55189.

АДАБАШ О. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри адміністративного і фінансового права

ПРОЦЕДУРА ВІДНЕСЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ДО ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ (ПРОБЛЕМНИЙ АСПЕКТ)

Одним з напрямів забезпечення державної безпеки є забезпечення охорони та захисту особливо важливого виду інформації, втрата або виток якої може негативно вплинути на рівень забезпечення національної безпеки. Такою інформацією є державна таємниця, яка представляє собою вид таємної інформації, що охоплює відомості у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішніх відносин, державної безпеки та охорони правопорядку, розголошення яких може завдати шкоди національній безпеці України та охороняється державою.

Інформація, що становить державну таємницю, міститься у Зводі відомостей, що становить державну таємницю (ЗВДТ), який у свою чергу

є єдиним формалізованим джерелом реєстрації секретних відомостей. Реєстрація відомостей у ЗВДТ є підставою надання документу, виробу чи іншому матеріальному носію інформації, що містить секретну інформацію, відповідного грифу секретності. Зміни до ЗВДТ повинні вноситися та опубліковуватися не пізніше трьох місяців з дня отримання погодження СБУ. Звід та зміни до нього падають чинності з дня їх офіційного опублікування.

Віднесення інформації до державної таємниці фахівці визначають як ключовий момент реалізації практичних аспектів охорони державної таємниці [2, с.12], а визначення поняття «віднесення інформації до державної таємниці», на думку вчених, дає можливість виокремити три основні складові процесу віднесення: 1) прийняття державним експертом із питань таємниці рішення про віднесення категорії відомостей або окремих відомостей до державної таємниці з установленням ступеня їх секретності шляхом обґрунтування та визначення можливої шкоди національній безпеці України у разі розголошення цих відомостей; 2) включення цієї інформації до Зводу відомостей, що становлять державну таємницю; 3) опублікування змін до Зводу відомостей, що становлять державну таємницю (ЗВДТ) [3, с. 88].

Процедура віднесення інформації до державної таємниці у різних країнах має різні варіанти, які С. Л. Ємельянов умовно поділяє на персоналіфіковані і перелікові [4, с. 38]. Сутність першої (США, Німеччина та ін.) полягає в тому, що рішення про засекречення, встановлення конкретного ступеня секретності, зниження ступеня секретності і розсекречування приймає конкретний уповноважений посадовець. Перелікова система існує в Україні традиційно і сприйнята іншими державами, що утворилися при розпаді СРСР. Переваги цієї системи є зворотно пропорційними недолікам персоналізованої системи, за якої категорія віднесених до ДТ, визначені наперед, а відповідна юридична сила їм надається нормативно-правовими актами різного рівня.

На теперішній час в Україні віднесення інформації до державної таємниці — процедура прийняття державним експертом із питань таємниці мотивованого рішення про віднесення категорії відомостей (або окремих відомостей) до ДТ з установленням ступеня їх секретності (таємно, цілком таємно, особливої важливості) шляхом обґрунтування та визначення можливої шкоди національній безпеці України у разі розголошення цих відомостей. Іншими словами, державний експерт з питань таємниці на власний розсуд вирішує, розголошення якої інформації може завдати шкоди національній безпеці та яку інформацію необхідно засекретити. Суттєвим недоліком перелікової моделі є відсутність оперативності при прийнятті рішення про засекречування інформації, що може негативно позначитись на рівні захисту державної таємниці.

Потреба засекречування певних відомостей може виникати у ході виробничої, наукової або будь-якої іншої діяльності, однак з моменту

виникнення такої необхідності такі відомості підлягають оцінці, результатом якої є визнання необхідності їх засекречування.

Незважаючи на те, що державний експерт повинен обґрунтувати своє рішення щодо необхідності засекречування певної інформації, все ж слід визнати, що у цьому разі буде мати місце суб'єктивний фактор оцінки, що може негативно вплинути на інформаційну сферу та зумовить засекречування відомостей, секретність яких може бути сумнівною або навпаки. Така ситуація може виникати через те, що на теперішній час, критерії оцінки інформації для віднесення її до державної таємниці визначаються методичними рекомендаціями, які є досить застарілими для сучасних інформаційних відносин та фактично не застосовуються, а державні експерти вирішують питання щодо необхідності засекречування інформації відповідно своїх переконань. І хоча в Законі досить змістовно визначено, яку інформацію необхідно засекречувати, а яка такому засекречуванню не підлягає, все ж варто відмітити, що такий перелік не є вичерпним. Тому, вважається необхідним визначення та прийняття нових критеріїв оцінки інформації, що підлягає засекречуванню, які відповідали б сучасним вимогам.

Варто також відмітити, що дотепер немає науково обґрунтованих методичних критеріїв здійснення поділу відомостей за ступенями таємності відповідно до розміру можливого збитку, що також є негативним моментом.

Список використаних джерел

1. Архипов О. С. Щодо методики реалізації процедури віднесення інформації до секретної / О. Є. Архипов, В. П. Ворожко // Правове, нормативне та методологічне забезпечення системи захисту інформації в Україні. – 2008. – № 2 (17). – С. 11–16.
2. Пастернак М. С. Процедура віднесення інформації до державної таємниці / М. С. Пастернак // Інформаційна безпека людини, суспільства, держави. 2012. – № 1 (8). – С. 88–98.
3. Ємельянов С. Л. Проблемні аспекти організаційно-правового захисту державної таємниці в Україні / С. Л. Ємельянов // Інформаційна безпека. – 2011. – № 1 (5). – С. 38–43.